EUROPOS
KOMISIJA

Briuselis, 2015 05 13
COM(2015) 259 final

Rekomendacija

TARYBOS REKOMENDACIJA

dėl 2015 m. Ispanijos nacionalinės reformų programos su Tarybos nuomone dėl 2015 m. Ispanijos stabilumo programos

Rekomendacija

TARYBOS REKOMENDACIJA

dėl 2015 m. Ispanijos nacionalinės reformų programos su Tarybos nuomone dėl 2015 m. Ispanijos stabilumo programos

EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 121 straipsnio 2 dalį ir 148 straipsnio 4 dalį,

atsižvelgdama į 1997 m. liepos 7 d. Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1466/97 dėl biudžeto būklės priežiūros stiprinimo ir ekonominės politikos priežiūros bei koordinavimo[1], ypač į jo 5 straipsnio 2 dalį,

atsižvelgdama į 2011 m. lapkričio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) Nr. 1176/2011 dėl makroekonominių disbalansų prevencijos ir naikinimo[2], ypač į jo 6 straipsnio 1 dalį,

atsižvelgdama į Europos Komisijos rekomendaciją[3],

atsižvelgdama į Europos Parlamento rezoliucijas[4],

atsižvelgdama į Europos Vadovų Tarybos išvadas,

atsižvelgdama į Užimtumo komiteto nuomonę,

atsižvelgdama į Ekonomikos ir finansų komiteto nuomonę,

atsižvelgdama į Socialinės apsaugos komiteto nuomonę,

atsižvelgdama į Ekonominės politikos komiteto nuomonę,

kadangi:

(1) 2010 m. kovo 26 d. Europos Vadovų Taryba pritarė Komisijos pasiūlymui įgyvendinti naują augimo ir darbo vietų kūrimo strategiją „Europa 2020“, grindžiamą geresniu ekonominės politikos koordinavimu. Strategija yra orientuota į tas svarbias sritis, kuriose reikia imtis veiksmų, kad būtų stiprinamas Europos tvaraus augimo ir konkurencingumo potencialas;

(2) remdamasi Komisijos pasiūlymais, 2010 m. liepos 13 d. Taryba priėmė rekomendaciją dėl valstybių narių ir Sąjungos ekonominės politikos bendrų gairių (2010–2014 m.), o 2010 m. spalio 21 d. – sprendimą dėl valstybių narių užimtumo

[1] OL L 209, 1997 8 2, p. 1.
[2] OL L 306, 2011 11 23, p. 25.
[3] COM(2015) 259.
[4] P8_TA(2015)0067, P8_TA(2015)0068, P8_TA(2015)0069.

politikos gairių. Abejos gairės kartu sudaro integruotas gaires, ir į jas valstybių narių buvo paprašyta atsižvelgti formuojant nacionalinę ekonominę ir užimtumo politiką;

(3) 2014 m. liepos 8 d. Taryba priėmė rekomendaciją dėl 2014 m. Ispanijos nacionalinės reformų programos ir pateikė nuomonę dėl atnaujintos 2014 m. Ispanijos stabilumo programos. 2014 m. lapkričio 28 d. pagal Reglamentą (ES) Nr. 473/2013[5] Komisija pateikė nuomonę dėl Ispanijos 2015 m. biudžeto plano projekto[6];

(4) 2014 m. lapkričio 28 d. Komisija priėmė metinę augimo apžvalgą[7], kuria pradedamas 2015 m. Europos ekonominės politikos koordinavimo semestras. Tą pačią dieną Komisija pagal Reglamentą (ES) Nr. 1176/2011 priėmė Įspėjimo mechanizmo ataskaitą[8], kurioje nurodė, kad Ispanija yra viena iš valstybių narių, dėl kurios reikės parengti nuodugnią apžvalgą;

(5) 2014 m. gruodžio 18 d. Europos Vadovų Taryba patvirtino prioritetus, pagal kuriuos reikia skatinti investuoti, spartinti struktūrines reformas ir vykdyti atsakingą ekonomikos augimui palankų fiskalinį konsolidavimą;

(6) 2015 m. vasario 26 d. Komisija paskelbė 2015 m. Ispanijos ataskaitą[9]. Joje įvertinta Ispanijos pažanga įgyvendinant 2014 m. liepos 8 d. priimtas šaliai skirtas rekomendacijas; Į šalies ataskaitą įtraukti ir nuodugnios apžvalgos pagal Reglamento (ES) Nr. 1176/2011 5 straipsnį rezultatai. Komisijai atlikus analizę galima daryti išvadą, kad Ispanijoje yra susidaręs makroekonominis disbalansas, dėl kurio reikia imtis ryžtingų politikos veiksmų ir kurį reikia specialiai stebėti. Visų pirma, nors padaryta tam tikra pažanga subalansuojant einamąją sąskaitą, būtina ir toliau atidžiai stebėti su dideliu privačiojo ir viešojo sektorių įsiskolinimu susijusią riziką ir labai neigiamą grynąją tarptautinių investicijų poziciją šalyje, kurioje yra labai didelis nedarbas. Ypač svarbu imtis veiksmų, kad būtų sumažinta neigiamų padarinių Ispanijos ekonomikai rizika ir, atsižvelgiant į šalies ekonomikos dydį, neigiamo šalutinio poveikio visai ekonominei ir pinigų sąjungai rizika;

(7) 2015 m. balandžio 30 d. Ispanija pateikė 2015 m. nacionalinę reformų programą ir 2015 m. stabilumo programą. Siekiant atsižvelgti į tarpusavio sąsajas, abi programos vertintos vienu metu;

(8) šiuo metu Ispanijai taikoma Stabilumo ir augimo pakto korekcinė dalis. 2015 m. stabilumo programoje vyriausybė planuoja nominalų deficitą sumažinti iki 4,2 % BVP 2015 m. ir laipsniškai sumažinti iki 2,8 % BVP 2016 m. Vyriausybė planuoja vidutinio laikotarpio tikslą, t. y. struktūriniu požiūriu subalansuotą biudžetą, pasiekti 2019 m. Stabilumo programoje numatoma, kad valdžios sektoriaus skolos santykis su BVP 2015 m. pasieks aukščiausią tašką – 98,9 %, o 2018 m. palaipsniui sumažės iki 93,2 %. Makroekonominis scenarijus, kuriuo grindžiamos šios biudžeto projekcijos, yra tikėtinas 2015 m. ir palankus vėlesniais metais. Remiantis Komisijos 2015 m. pavasario prognoze numatoma, kad 2015 ir 2016 m. deficitas atitinkamai sieks 4,5 % ir 3,5 % BVP. Todėl yra rizika, kad nebus pasiekti 2015 ir 2016 m. nominalaus deficito tikslai. Be to, numatoma, kad prognozuojamos 2013–2016 m. Ispanijos fiskalinės pastangos yra mažesnės už rekomenduotą lygį, ir 2015 bei 2016 m. reikės papildomų struktūrinių priemonių. Remdamasi stabilumo programos

---

5 OL L 140, 2013 5 27, p. 11.
6 C(2014) 8804 *final*.
7 COM(2014) 902.
8 COM(2014) 904.
9 C(2014) 8804 *final*.

vertinimu ir atsižvelgdama į Komisijos 2015 m. pavasario prognozę, Taryba mano, kad yra rizika, jog Ispanija nesilaikys Stabilumo ir augimo pakto nuostatų. Ispanija padarė tam tikrą pažangą naikindama viešojo sektoriaus komercinį įsiskolinimą. 2014 m. Ispanija taip pat padarė tam tikrą pažangą pateikdama pasiūlymų racionalizuoti regionų lygmens sveikatos priežiūros, švietimo ir socialinės apsaugos išlaidas, tačiau galiausiai jie nebuvo patvirtinti. Vis dėlto šiuo metu Parlamente svarstomas teisės akto projektas, kuriame nustatyta regionų lygmens vaistų ir sveikatos priežiūros išlaidų taisyklė;

(9) pagrindiniame įstatyme dėl biudžeto stabilumo ir finansinio tvarumo numatytų prevencinių, taisomųjų ir vykdymo užtikrinimo priemonių įgyvendinimas vyksta lėtai. Sveikatos priežiūros sektoriaus išlaidų efektyvumas pagerėjo, tačiau vis dar labai svarbu kontroliuoti išlaidų vaistams augimą ir, konkrečiai, stebėti išlaidas vaistams ligoninėse. 2014 m. buvo sėkmingai panaikintas elektros energijos sistemos deficitas ir buvo išspręsta nepelningų mokamų greitkelių problema, taip sumažinant valstybės išlaidas. Tačiau Ispanija neįdiegė būsimų pagrindinių infrastruktūros projektų nepriklausomo vertinimo sistemos;

(10) tam tikra pažanga padaryta mokesčių srityje – pradedama visapusiška mokesčių reforma, kuria siekiama supaprastinti mokesčių sistemą ir padaryti ją palankesnę ekonomikos augimui ir darbo vietų kūrimui. 2014 m. lapkričio 20 d. buvo priimta gyventojų ir pelno mokesčių reforma, kuri įsigaliojo 2015 m. sausio mėn. Tam tikra pažanga taip pat padaryta kovojant su mokesčių slėpimu, tačiau nebuvo pastebėta jokios pažangos aplinkos mokesčių srityje. Ispanijos bankų, visų pirma tų, kurie gavo valstybės pagalbą, sektoriaus restruktūrizavimas vyksta sklandžiai. Be to, pastaruoju metu taikant priemones, kuriomis siekiama gerinti galimybes gauti ne bankų teikiamą finansavimą, atsirado bent šiek tiek daugiau galimybių įmonėms gauti finansavimą, ypač atsižvelgiant į tai, kad Ispanijos įmonės labai priklausomos nuo bankų teikiamų kreditų. Siekiant padėti perskirstyti išteklius ir paremti šiuo metu vykdomą koregavimą, labai svarbu visiškai įgyvendinti šias reformas. Taip pat reikės išspręsti problemas, kurios liko neišspręstos įgyvendinant pradėtas reformas. Tam tikra pažanga padaryta šalinant likusias įmonių bankroto nagrinėjimo sistemos kliūtis ir 2015 m. vasario 27 d. buvo priimtas įstatymo galią turintis Karališkasis dekretas dėl fizinių asmenų bankroto. Tačiau vis dar reikia tobulinti administracinius ir teisminius gebėjimus nagrinėti bankroto bylas;

(11) aukštas ilgalaikio nedarbo lygis ir darbo rinkos segmentacija tebestabdo produktyvumo augimą ir daro neigiamą poveikį darbo sąlygoms Ispanijoje. Socialiniai partneriai svarsto galimybę sudaryti išsamų 2015–2017 m. tarpprofesinį susitarimą. Dėl šios priežasties ir atsižvelgiant į labai didelį nedarbo lygį, kai kuriuose sektoriuose ir kai kuriose įmonėse trumpuoju laikotarpiu darbo užmokestį gali tekti didinti ne tiek daug, kiek produktyvumą, siekiant kurti darbo vietas ir dar labiau didinti konkurencingumą. Tikimasi, kad tai gali padėti atkreipti dėmesį į tai, kaip svarbu per sektorių ir įmonių derybas nustatyti principą, kad darbo užmokestis turėtų augti atsižvelgiant į įmonių produktyvumo skirtumus. Nepaisant reguliavimo reformų, laikinai įdarbintų darbuotojų dalis 2014 m. vėl pradėjo augti ir viršijo 24 %. Tai ypač pajuto jaunimas ir žemos kvalifikacijos darbuotojai. Be to, dar nėra išnaudotos visos naujų darbo sutarčių tipų ir paskatų darbdaviams už darbuotojų įdarbinimą pagal neterminuotas sutartis teikiamos galimybės. Ispanijos valdžios institucijos paskelbė, kad iki 2016 m. gegužės mėn. bus atliktas darbdaviams už naujų darbuotojų įdarbinimą siūlomų subsidijų vertinimas. Valstybinės užimtumo tarnybos ir įstaigų, kurioms buvo užsakyta suteikti paslaugas, gebėjimai yra labai

svarbus aspektas norint užtikrinti efektyvią ir tikslingą aktyvios darbo rinkos ir aktyvumo skatinimo politiką, įskaitant efektyvų perkvalifikavimą, kad žmonėms būtų sudarytos sąlygos pereiti į tuos sektorius, kuriuose sukuriama daugiau darbo vietų. Ispanijoje nedaug pasistūmėta spartinant valstybinių užimtumo tarnybų modernizavimą ir mažinant regionų skirtumus;

(12) jaunimo nedarbo lygis Ispanijoje tebėra labai aukštas (daugiau kaip 53 %), o mokyklos nebaigimo rodiklis yra vienas didžiausių ES. Ispanija įgyvendina naujas Įstatyme Nr. 8/2013 dėl švietimo kokybės numatytas švietimo programas, skirtas pradinio ir vidurinio mokslo kokybei gerinti. Nedidelė pažanga padaryta didinant profesinio rengimo ir mokymo aktualumą darbo rinkai, delsiama gerinti aukštojo mokslo įstaigų ir darbdavių bendradarbiavimą. 2015 m. planuojama išplėsti dualinio profesinio mokymo sistemą, tačiau jos įgyvendinimo lygis skirtinguose regionuose vis dar labai skiriasi. Įsteigtas specialus komitetas, kurio užduotis – išnagrinėti švietimo bei mokymo programų aktualumą darbo rinkos poreikiams;

(13) Ispanija nedaug pasistūmėjo gerindama socialinės apsaugos sistemos efektyvumą. Ji parengė naują aktyvumo skatinimo programą, skirtą ilgalaikiams bedarbiams, pagal kurią būtų remiamos pajamos ir teikiama pagalba ieškant darbo. Vis dėlto dėl riboto užimtumo ir socialinių tarnybų veiklos koordinavimo ir įvairių minimalių pajamų programų nesuderinamumo socialinės paramos programos nebuvo itin efektyvios. Nors Ispanijoje skurdo lygis aukštas, ypač tarp mažas pajamas gaunančių namų ūkių, kuriuose yra vaikų, ji nedaug ką nuveikė tobulindama šeimoms skirtas paramos sistemas ir priežiūros paslaugas;

(14) struktūrinėse reformose turi būti numatyta, kaip pašalinti kliūtis, trukdančias įmonėms augti, kaip padėti MVĮ plėsti savo rinkas ir skatinti inovacijas, didinti eksporto pajėgumus ir skatinti darbo vietų kūrimą, ir kaip padėti įmonėms veiksmingiau konkuruoti, be kita ko vidaus rinkose, ir pagerinti bendrą produktyvumą. Ispanija pradėjo nagrinėti priežastis, dėl kurių jos ekonomikoje veikia daug mažų ir labai mažų įmonių. Išnagrinėjusi priežastis, kodėl įmonės neaugo, vyriausybė galės pašalinti reguliavimo kliūtis, trukdančias įmonėms augti. Nors įgyvendinant Įstatymą Nr. 20/2013 dėl rinkos bendrumo padaryta tam tikra pažanga, įgyvendinti vis dar vėluojama regionų valdžios lygiu. Ne visi regionai jau įgyvendino Įstatymą dėl aplinkosaugos leidimų reguliavimo. Nepadaryta pažangos, susijusios su profesinių paslaugų ir profesinių asociacijų reformos priėmimu. Ispanijos ekonomikos augimo potencialą toliau riboja mokslinių tyrimų ir inovacijų sistemos struktūriniai trūkumai. Todėl tebėra labai svarbu nustatyti naujus finansavimo šaltinius, užtikrinti veiksmingą ir efektyvų išteklių naudojimą, įsteigti naują mokslinių tyrimų agentūrą ir remti priemones, kuriomis siekiama sukurti inovacijoms palankesnę verslo aplinką;

(15) padaryta tam tikra pažanga geležinkelių tinklo srityje: imtasi priemonių, kad būtų užtikrinta veiksminga konkurencija krovinių ir keleivių vežimo geležinkeliais paslaugų srityje. 2014 m. liepos 4 d. Ministrų taryba priėmė įstatymo galią turintį Karališkąjį dekretą Nr. 8/2014, kuriuo įsteigiamas fondas, siekiant pagerinti sausumos prieigą prie jūrų uostų;

(16) Ispanija padarė pažangą įgyvendindama komiteto rekomendacijas dėl visų valdžios lygmenų viešojo administravimo reformos. Vis dėlto reformos poveikis – didesnis veiksmingumas ir sutaupytos lėšos fiskalinėje srityje – iki šiol iš esmės buvo juntamas tik nacionaliniu lygmeniu. Buvo imtasi svarbių veiksmų siekiant pagerinti administracinių sprendimų skaidrumą, tačiau nepadaryta pažangos stiprinant

priežiūros sistemas, visų pirma viešųjų pirkimų regionų ir vietos lygmenimis. Nesiimta jokių priemonių, kuriomis būtų stiprinami priežiūros įgaliojimai, susiję su viešaisiais pirkimais ir miestų planavimu. Padaryta nedidelė pažanga, susijusi su teismų reformų, kuriomis siekiama gerinti teisingumo sistemos efektyvumą, priėmimu: 2015 m. vasario 27 d. Parlamentui pateikti Įstatymo dėl teisminių institucijų ir Civilinio proceso įstatymo projektai, kuriuose numatyta keletas reformų; šiuo metu parlamentinė procedūra taikoma Teisinės pagalbos ir Savanoriškosios jurisdikcijos įstatymų projektams. Tam tikra pažanga padaryta įgyvendinant priimtas reformas, įskaitant *Oficina Judicial*, t. y. reformą, pagal kurią pradedamas teisingumo sistemos skaitmeninimas ir gerinama regionų elektroninių bylų valdymo sistemų sąveika. Turi būti toliau dedamos pastangos šioje srityje;

(17) atsižvelgdama į Europos semestrą, Komisija atliko išsamią Ispanijos ekonominės politikos analizę ir ją paskelbė 2015 m. šalies ataskaitoje. Be to, ji įvertino stabilumo programą ir nacionalinę reformų programą, taip pat įvertino veiksmus, kurių Ispanija ėmėsi atsižvelgdama į ankstesniais metais jai skirtas rekomendacijas. Komisija įvertino ne tik jų svarbą tvariai fiskalinei ir socialinei bei ekonominei Ispanijos politikai, bet ir tai, kaip laikomasi ES taisyklių ir gairių, nes ES priemonėmis prisidedant prie būsimų nacionalinių sprendimų būtina stiprinti bendrą Europos Sąjungos ekonomikos valdymą. Jos rekomendacijos atsižvelgiant į Europos semestrą pateiktos toliau išdėstytose 1–4 rekomendacijose;

(18) atsižvelgdama į šį vertinimą, Taryba išnagrinėjo Ispanijos stabilumo programą ir savo nuomonę[10] visų pirma pateikė toliau išdėstytoje 1 rekomendacijoje;

(19) atsižvelgdama į Komisijos nuodugnios apžvalgos ir šio vertinimo rezultatus, Taryba išnagrinėjo nacionalinę reformų programą ir stabilumo programą. Jos rekomendacijos pagal Reglamento (ES) Nr. 1176/2011 6 straipsnį pateiktos toliau išdėstytose 1–4 rekomendacijose;

(20) atsižvelgdama į Europos semestrą, Komisija taip pat atliko visos euro zonos ekonominės politikos analizę. Remdamasi šia analize, Taryba pateikė konkrečias rekomendacijas valstybėms narėms, kurių valiuta yra euro. Ispanija taip pat turėtų užtikrinti, kad šios rekomendacijos būtų visiškai ir laiku įgyvendintos,

REKOMENDUOJA Ispanijai 2015–2016 m. imtis šių veiksmų:

1. Užtikrinti, kad iki 2016 m. perviršinis deficitas būtų tvariai panaikintas, ir tuo tikslu 2015 ir 2016 m. imtis reikiamų struktūrinių priemonių, o nenumatytą pelną panaudoti deficitui ir skolai greičiau sumažinti. Didinti regionų viešųjų finansų skaidrumą ir atskaitomybę už juos. Didinti sveikatos priežiūros sektoriaus išlaidų efektyvumą ir racionalizuoti išlaidas vaistams ligoninėse.

2. Užbaigti taupomųjų bankų sektoriaus reformą, be kita ko, pasitelkiant teisėkūros priemones, ir užbaigti valstybės taupomųjų bankų restruktūrizavimą ir privatizavimą.

3. Konsultuojantis su socialiniais partneriais ir pagal nacionalinę praktiką skatinti derinti darbo užmokestį ir produktyvumą atsižvelgiant į įgūdžių ir vietos darbo rinkos sąlygų skirtumus, taip pat į regionų, sektorių ir įmonių ekonominės veiklos rezultatų skirtumus. Imtis veiksmų darbo paieškos pagalbos ir profesinio orientavimo kokybei ir efektyvumui didinti, be kita ko, sprendžiant jaunimo nedarbo problemą.

[10] Pagal Tarybos reglamento (EB) Nr. 1466/97 5 straipsnio 2 dalį.

Racionalizuoti minimalių pajamų ir paramos šeimoms programas ir skatinti judėjimą regionų mastu.

4. Pašalinti kliūtis, trukdančias įmonėms augti, įskaitant taisykles, taikomas atsižvelgiant į įmonės dydį, priimti planuojamą profesinių paslaugų reformą ir sparčiau įgyvendinti Įstatymą dėl rinkos bendrumo.

Priimta Briuselyje

Tarybos vardu
Pirmininkas